

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування

Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра журналістики та українознавства

06-10-49М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи з
навчальної дисципліни

«Авторське редагування»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня за освітньо-професійною програмою
«Журналістика» спеціальності 061 «Журналістика» денної
та заочної форми навчання

Рекомендовано
радою з якості ННІЕМ
Протокол № 3 від 23.02.2021 р.

Рівне – 2021

Методичні вказівки до виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Авторське редагування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Журналістика» спеціальності 061 «Журналістика» денної та заочної форми навчання [Електронне видання] / Галич В. М. – Рівне : НУВГП, 2021. – 37 с.

Укладач: Галич В. М., доктор філологічних наук, професор кафедри журналістики та українознавства.

Відповідальний за випуск: Малевич Л. Д., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри журналістики та українознавства.

Керівник групи
забезпечення

професор Галич В. М.

ID перевірки: 1006590847 від 20.02.2021

© Галич В. М., 2021

© НУВГП, 2021

З М І С Т

Передмова.....	4
Тема 1. Методологічні основи курсу «Авторське редагування».....	9
Тема 2-3. Авторське редагування як предмет наукового вивчення.....	10
Тема 4. Історія авторського редагування	12
Тема 5. Джерела вивчення авторського редагування	13
Тема 6-7. Джерела дослідження саморедагування Олесея Гончара	15
Тема 8-9. Соціокультурна модель авторського редагування письменників кін. ХІХ – поч. ХХ ст.....	17
Тема 10-11. Стереотипи авторського редагування художніх та публіцистичних творів в епістолярній парадигмі письменників-класиків.....	18
Тема 12-13. Авторське редагування літературно-критичної публіцистики: творча лабораторія Олесея Гончара.....	20
Тема 14. Авторське редагування в процесі підготовки перекладів твору	22
Тема 15. Публіцистична стаття: аргумент, факт, образ у майстерні Гончара-саморедактора.....	23
Тема 16. Нарис: жанрова правка.....	25
Тема 17. Заголовок у майстерні саморедактора.....	27
Тема 18. Політична метафора в публіцистиці.....	28
Тема 19. Метафора в публіцистиці крізь призму авторського редагування.....	31
Рекомендована література.....	33

Передмова

Актуальність курсу. Професійне становлення журналіста, здатного до якісної підготовки тексту до друку або оприлюднення в електронних ЗМІ, – одне з головних завдань журналістської освіти. У зв'язку з активізацією політичних процесів в Україні на межі тисячоліть спостерігається зростання суспільного усвідомлення важливої місії журналіста у формуванні масової свідомості, а звідси – й зростання вимог до якості медіапродукту, адже від добротних журналістських текстів багато в чому залежить настрої суспільства, духовне здоров'я нації та прогресивний розвиток молодій українській держави. Саме тому в сучасній науці про журналістику збільшився інтерес дослідників до творчих аспектів текстотворення.

Крім того, проблематика, пов'язана з визначенням місця авторського реагування в редакційно-видавничому процесі – складному, тривалому в часі й не однаковому за методиками й техніками застосування правок при підготовці різних видів видань, а серед них і періодичних, – донедавна українськими дослідними системно не розглядалася. Монографічні ж видання та дисертації, присвячені публіцистичній творчості українських письменників, які були засновниками й редакторами періодичних видань, не висвітлюють діапазон авторських задумів та мотивів, які породжували процеси саморедагування. Авторку цих методичних вказівок та її учнів – О. С. Куцевську, А. М. Носко, А. В. Дроздову можна назвати першими з українських дослідників, хто відважився на комплексне вивчення проблем авторського редагування.

Ще один аспект актуальності зазначеної проблеми пов'язаний з тим, що фінансування редакцій і видавництв

у часи економічної кризи зазнало занепаду. Ринкова стихія, що раптово “накрила” українську редакційно-видавничу систему, негативно вплинула на відпрацьований десятиліттями в класичних видавництвах алгоритм редакторської підготовки конкретного видання до друку. У зв’язку із цим в Україні спростився інститут редакторства й відбулося своєрідне самоусунення досвідчених редакторів від активної праці, що поклало на авторів редакторські обов’язки. Разом із тим відхід від активної праці досвідчених редакторів – цього неповторного золотого фонду інституту радянського редакторства, – різкий наплив у редакційну сферу непідготовлених або нашвидкуруч підготовлених редакторів нової генерації, укорінення практики ліквідації хрестоматійних коректурних процесів зчитування і вичитування, а згодом і спрощення самого шляху перевтілення авторського оригіналу у видавничий, що розпочалося спочатку в сегменті приватних видавництв, а згодом, через вимушену економію коштів заради здешевлення друкованого аркуша та скорочення штату, охопило й державні. Усе це спонукало до перегляду й змін функціональних обов’язків редакторського корпусу на різних етапах редакційно-видавничого процесу. Отже, першочерговою постала проблема пошуку якісного авторського оригіналу або автора, який здатний створити неповторний оригінал журналістського твору. Звідси – своєчасність звернення до проблем авторського редагування, спроб його осмислення на матеріалі літературної, публіцистичної та редакторської діяльності знакових постатей, які безпосередньо творили або творять нині національну історію видавничої справи.

Епоха паперового виробництва інформації категорично відходить у минуле, а та, що приходить на зміну їй – епоха електронного виготовлення інформації, –

не залишає слідів авторської роботи над текстом. Обравши як *об'єкт вивчення* творчість письменників, які належали паперовій епосі – Лесі Українки, М. Коцюбинського, В. Стефаника, Б. Лепкого, М. Старицького, Олеса Гончара, Гр. Тютюнника – ми маємо можливість усебічно розглянути процес саморедагування художнього та публіцистичного твору, розуміючи під ним “оптимізацію повідомлення на шляху процедури підготовки його до друку”. Від сучасних авторів, письменників-постмодерністів – О. Забужко, Ю. Андруховича, С. Жадана та ін. – рукописної спадщини, очевидно, взагалі не залишиться – усі їхні тексти не рукотворні, а “комп'ютеротворні”. Проте і їхні твори залучаються до аналізу в курсі “Авторського редагування” з позицій майстерного (передусім мовно-стилістичного) втілення актуальної теми.

Саморедагування передбачає наявність у свідомості автора величезного за обсягом словника його рідної мови, що передусє виборів слів і виразів. Пошук доречних слів, спорудження з них будівлі художнього чи публіцистичного твору – це найвизначніша таємниця творчості. Вивчення процесу саморедагування дає можливість доторкнутися до цієї таємниці, зазирнути за лаштунки творчого процесу, зануритись у те, що називається високим словом “майстерність”.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма обов'язкової навчальної дисципліни “Авторське редагування” (АР) складена відповідно до освітньо-професійної програми “Журналістика” підготовки бакалавра спеціальності 061 “Журналістика”. Вимоги до знань та умінь визначаються галузевим стандартом вищої освіти України (2019).

Мета курсу – з'ясувати місце авторського редагування в теорії соціальної комунікації та в системі знань про видавничу справу і редагування, розкрити сутність авторського редагування як творчого процесу та галузі літературного редагування.

Його завдання:

– з'ясувати місце авторського редагування в системі теорії й методики видавничої справи та редагування;

– шляхом аналізу творчого досвіду саморедагування українських письменників-класиків усвідомити творчі аспекти авторського редагування, розкрити складники редакторської майстерності;

– проаналізувати джерела вивчення АР (історіографія творчості письменника, його епістолярій та щоденники, спогади про нього);

– диференціювати методи дослідження АР як творчого процесу та наукової дисципліни;

– розкрити психологічні засади та прагматику АР;

– розглянути суспільно-політичні та літературно-естетичні фактори, що зумовлюють творчі процеси АР;

– висвітлити технологію роботи автора над публіцистичним і художнім твором;

– поліпшити культуру публіцистичного та художнього письма й читання;

– усвідомити площину застосування здобутих знань у журналістській практиці.

У процесі викладання навчальної дисципліни передбачено *формування таких компетенцій*: здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в професійній діяльності предметної сфери журналістики та соціальних комунікацій (*інтегральна компетентність*); здатність усно й писемно спілкуватися українською мовою як державною в усіх сферах суспільного життя; визначеність і наполегливість щодо

поставлених завдань і взятих обов'язків; здатність життєво й фахово реалізувати себе на основі ціннісно-світоглядних надбань людства, що нерозривно поєднані з навичками критичного мислення, опануванням і обстоюванням громадянських чеснот і прав, соціальною відповідальністю; здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, психологічні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації (*загальні компетентності*); здатність науково-критично осмислювати традиційні та новітні концепції масової комунікації на межі предметних галузей журналістики, ... та літературного й галузевого редагування; виявлення основних тенденцій формування сучасного інформаційного простору, зокрема впливів на його зміст, форму та обсяг процесів глобалізації; здатність визначати сучасні тенденції висвітлення в ЗМК різних політичних точок зору на розвиток українського суспільства в умовах глобалізації та міжкультурного діалогу (*фахові*).

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*: теоретико-методологічні засади курсу, зокрема методи і джерела дослідження авторського редагування, базові поняття, розуміти місце авторського редагування в теорії соціальної комунікації та в системі знань про видавничу справу і редагування, сутність авторського редагування як творчого процесу та галузі літературного редагування; *уміти*: пов'язувати теорію з практикою, проводити комплексний конверсійний аналіз публіцистичного тексту; подавати інтерпретацію авторських правок, здійснювати рецензування й авторське редагування публіцистичних текстів, відзначати творчу індивідуальність авторів.

Тема 1: Методологічні основи курсу “Авторське редагування”

План

1. Актуальність курсу.
2. Мета, завдання, практичне значення та професійна спрямованість.
3. Зв'язок курсу з іншими журналістикознавчими та філологічними дисциплінами.
4. Об'єкт і предмет авторського редагування як творчого процесу та наукової дисципліни.
5. Методи дослідження авторського редагування як творчого процесу та наукової дисципліни.

Завдання для самостійної роботи:

1. З'ясуйте актуальність курсу “Авторське редагування”. Який з аспектів актуальності на вашу думку, найбільш важливий для вашого професійного зростання? Обґрунтуйте свою думку.
2. З перерахованих навчальних дисциплін, з якими простежується зв'язок курсу “Авторське редагування”, визначте дві, контакти з якими на рівні предмета та об'єкта сприяють їхньому взаємозбагаченню, а усвідомлення вами їх взаємозв'язку допоможе у фаховій підготовці одержати системно організовані знання.
3. Мотивуйте раціональність вибору об'єкта студій у курсі – письменницьку майстерню роботи над словом, художнім, публіцистичним.
4. У чому полягає феномен авторського редагування письменника як соціально-комунікативного явища?
5. Схематично відтворіть парадигму методів вивчення проблем авторського редагування. Які (два), на ваш погляд, є найбільш оптимальними і чому?

6. Які б методи і прийоми ви б ще додали. Обґрунтуйте свою думку.

7. З'ясуйте сутність та ефективність методу психолінгвістичного експерименту на матеріалі розкриття читацької прагматики асоціоніма “Кайданник” (Олесь Гончар. Думаймо про велике [7, с.685–689]).

8. Законспекуйте з джерела б параграф “Діалог автора і читача” (с. 216–234). Зверніть увагу та такі питання:

- особливість методики експерименту спрямованого на інтерпретацію динаміки, привнесених автором до журналістського тексту змін;
- з яким методом найтісніше поєднується експеримент і в чому полягає сенс такої “співпраці”?
- підготуйте коментар одного прикладу.
- розкрийте рівні розуміння авторських дій.
- прокоментуйте у зв'язку з методом експерименту висловлення Р. Барта “невелика доза формалізму віддаляє нас від Історії”, а значна формалізація

Література: [3], [4], [5], [6], [9], [10], [12], [14], [15], [18].

Тема 2-3: Авторське редагування як предмет наукового вивчення

План

1. Огляд наукової літератури. Дефініції “авторського редагування” та дискусійні проблеми навколо них.
2. Термінологічна база курсу “Практикум авторського редагування”.
3. Текстологія та авторське редагування
4. Психологічний аспект вивчення проблем авторського редагування

Завдання для самостійної роботи

1. У систематизованих тезах або таблиці відтворіть наукову розробку питань авторського редагування з указівкою: а) імені дослідника (назви праці); б) означення однією тезою концепції науковця авторського редагування (саморедагування); в) визначення цього поняття.
2. Назвіть імена вчених, які досліджували прагматичний аспект (орієнтація на читача) авторського редагування.
3. Назвіть імена вчених, які розробляли когнітивний аспект (питання, пов'язані з проблемою розуміння) авторського редагування.
4. Назвіть імена вчених, які розробляли мовно-стилістичний аспект авторського редагування.
5. Хто з дослідників писав про потребу авторського редагування в журналістиці?
6. Хто з дослідників відстоював думку про необхідність існування окремої наукової галузі авторського редагування у лоні літературного редагування?
7. У чому ви вбачаєте раціональність розмежування трьох визначень авторського редагування: як наукової дисципліни, навчального предмета і творчого процесу?
8. Якими обставинами ви поясните слабкість термінологічної бази авторського редагування?
9. Поясніть зміст терміна “палімсестний текст”. Де доцільно ним користуватися?
10. Коротко означте проблему “текстознавство і авторське редагування”: зона дотичності і спеціалізація предмета.
11. У формі опорного конспекту дайте відповідь на 4-й пункт плану: “Психологічний аспект вивчення проблем авторського редагування”.

Література:[3], [4], [5], [6], [9], [10] [12], [14], [15], [18].

Тема 4: Історія авторського редагування

План

1. Саморедагування в рукописній та оригінальній історичній літературі Київської Русі.
2. Особливості авторського редагування після виникнення друкарства до кін. XIX ст.
3. Саморедагування періоду радянської влади.

Завдання для самостійної роботи

1. Які категорії, що висвітлюють елементи моделі комунікації, заклали основи функціонування й розвитку професійних засад галузі видавничої справи та редагування? Чому вони протягом тривалого часу залишалися на маргінесах наукового дискурсу?
2. Наведіть назви професій або роду діяльності, ремесла часів Київської Русі, що рельєфно представляють розвиток еволюційних форм роботи автора над текстом і його можливості щодо професійного самовдосконалення.
3. Скорелюйте (пов'яжіть) такі процеси формування авторства, як анонімна діяльність, надіндивідуальна творчість, шліфувальне мистецтво, та появу суспільно представленого інституту, на основі якого зародилось чимало технік і методик професійного редагування, з історичними етапами становлення авторського редагування.
4. Передайте періодизацію зародження й розвитку авторського редагування, укладену В. Різуном. Який критерій покладений у її основу?
5. Доведіть, що переписувач рукописів давніх текстів (каліграф) – не копіювальник давніх текстів, а діяч книжкової культури. Як таку особу назвав Р. Барт?

6. Змодельуйте в схемі або тезисно саморедагування в рукописній та оригінальній історичній літературі Київської Русі.
7. Проінтерпретуйте висновок М. Маклюєна про усний аспект рукописної культури, і як це вплинуло на формування норм редагування.
8. Розкрийте в аспекті авторського редагування феномен використання чистих берегів книг (маргіналій) для авторських або читацьких записів у стародруках й рукописних книгах XV – XVIII ст.
9. Окресліть вклад О. Апоновича та М. Шамрай у вивчення рукописної книги та закладання засад авторського редагування.
10. Тезисно змодельуйте періодизацію авторського редагування після виникнення друкарства до кін. XIX ст. з указівкою на імена діячів культури та формування нормативних основ редакторства.
11. Схарактеризуйте головні проблеми видавничої справи і редагування періоду радянської влади. Укажіть на особливість саморедагування цього періоду.

Література: [4], [6], [9], [10], [14].

Тема 5: Джерела вивчення авторського редагування

План

1. Історіографія творчості (літературно-критичні статті та спогади про письменника) як джерело вивчення авторського редагування.
2. Письменницький епістолярій кін. XIX – поч. XX ст. як документальне свідчення про авторське редагування в соціальному просторі й часі.

Завдання для самостійної роботи

1. Наведіть імена науковців та їхні літературно-критичні праці, у яких коментується робота автора над твором, зокрема ілюструються процеси саморедагування. Укажіть на їхнє теоретичне значення.
2. Подайте мозаїку висловлювань самих авторів про потребу “шліфування” твору. Яке з них ви б узяли як гасло для журналістської діяльності і чому?
3. Готуючи твір до друку, Тарас Шевченко відзначив: „Переписывание – это самая несносная работа, какую я когда-либо испытывал”. Науковці ж, говорячи про рукотворні (писані) тексти, вважають переписування важливим етапом у авторському редагуванні. Застосовуючи знання про діяльність переписувачів рукописів давніх текстів (каліграфів), спробуйте налаштувати діалог між теретиками і практиками, обґрунтувати власну думку.
4. Що мав на увазі М. Арнаудов, коли поділяв авторські втручання до тексту на правки і переробки?
5. Науковець Я. Парандовський співвідносить саморедакторську роботу письменників із найвищими моральними категоріями, називаючи її „художньою совістю” митців. Французький письменник, філософ, журналіст Вольтер ділився досвідом: „Перечитуючи твір, не лише бачу свої помилки, але й відчуваю свій обов’язок у ставленні до інших людей”. Розв’яжіть ці тези, екстраполюючи їх на тло журналістської діяльності.
6. Яку з проблем авторського редагування, означених у назвах підрозділів книжки А. Мільчина “Писатели советуются, негодуют, благодарят...” (1990) – антології почуттів, думок, міркувань російських письменників, ви б винесли на чільне місце і чому?

7. Дослідник письменницького епістолярію в українському літературному процесі 20–50-х років ХХ ст. В. Кузьменко зауважив: “Жодні спогади сучасників, жоден музей не здатний відтворити атмосферу, в якій жив і працював письменник, як це може зробити його листування”. Про який феномен жанру листа йдеться? Які можливості у цьому плані електронної пошти?

8. У тезах або таблиці представте розвідки, присвячені вивченню письменницького епістолярію та листування письменників-класиків, назвавши імена дослідників, назви їхніх праць та лаконічно укажіть на головне досягнення.

Література: [3], [4],[5], [6], [10], [14].

Тема 6-7: Джерела дослідження саморедагування Олесь Гончара

План

1. Літературознавча рецепція творчості письменника.
2. Епістолярій як документальне свідчення авторського редагування.
3. Листування 30-х років (зараховується в КСР).
4. Епістолярій 40-х – 90-х років.
5. Щоденникові записи як ілюстрація художньої майстерні.

Завдання для самостійної роботи

1. Розкрийте параметри наукової та практичної цінності такого джерела вивчення процесів саморедагування Олесь Гончара, як історіографія його творчості.
2. Тезисно (або схематично) представте характеристики сумлінності Олесь Гончара як автора, які подають

дослідники його творчості, з указівкою імен науковців, ключових фрагментів їхніх висловлювань.

3. З огляду на специфіку жанру листа змодельуйте вектори цінності епістолярію письменника як джерела вивчення його творчих пошуків.

4. Що дають науці про авторське редагування відомості про листування Олесь Гончара 30-х рр.? Як би ви їх систематизували?

5. В аспекті авторського редагування прокоментуйте проблематику листування письменника 40-х – 90-х рр.

6. Яку б цитату з листа письменника цього періоду ви б поставили заголовною для характеристики проблеми суспільство/влада – автор – текст.

7. З ким листувався Олесь Гончар? Як це коло адресатів сприяло розкриттю творчої лабораторії митця?

8. Як епістолярій письменника 40-х – 90-х рр. відтворює еволюцію в майстерні Гончара-саморедактора?

9. Як мемуарний жанр щоденника сприяє розкриттю творчих процесів саморедагування?

10. З огляду на проблеми авторського редагування, на які тематичні групи можна поділити щоденникові записи Олесь Гончара? Тезисно означте кожен тематичну групу, підбравши заголовну цитату.

11. Як щоденники Олесь Гончара відтворюють проблему конфлікту митця і влади? У яких соціально-комунікативних явищах цей конфлікт проявився та як згубно вони впливали на творчі процеси саморедагування? Який термін створив сам письменник на позначення цієї масово-інформаційної ситуації?

Література: [3], [4], [5], [6], [10], [14].

Тема 8-9: Соціокультурна модель авторського редагування письменників кін. XIX – поч. XX ст.

План

1. Суб'єктивні фактори авторського редагування. Історична детермінація авторської правки.
2. Критичні відгуки, редакторські зауваження як стимули до поліпшення тексту.
3. Становлення єдиної мовної норми – шлях до консолідації української нації
4. Ідеологічна правка як комунікаційне насилля.

Завдання для самостійної роботи:

1. Назвіть п'ять суб'єктивних факторів, що зумовлювали творчі процеси авторського редагування. Два з них науково прокоментуйте, спираючись на епістолярні свідчення письменників кін. XIX – поч. XX ст., екстраполюючи їхній досвід на поле журналістської діяльності.
2. Як ви розумієте вислів “авторське редагування в соціальному часі і просторі”?
3. Проілюструйте історичну детермінацію авторської правки прикладами, дібраними з епістолярію письменників.
4. На які стимули до поліпшення тексту вказують письменники у своїх листах І. Франко, Леся Українка, М. Коцюбинський, В. Стефаник, Б. Лепкий?
5. Спираючись на листи письменників, з'ясуйте мовну ситуацію в Україні кін. XIX – поч. XX ст. Назвіть гальмівні чинники на шляху до розбудови української літературної мови.

6. Поясніть роль письменника-публіциста, редактора в процесі становлення єдиної мовної норми на шляху до консолідації української нації. Як самі письменники усвідомлювали свою місію? Як вони реагували на мовну ситуацію у процесах авторського редагування?

7. За епістолярними матеріалами з'ясуйте суспільні фактори, що зумовлювали письменників вдаватися до самоцензури в процесах саморедагування. Кому належать терміни на її позначення: “активна несвобода”, “комунікативне насилля”, “вимушене саморедагування”?

8. Якими факторами (суспільно-політичними, історичними, культурними, літературно-естетичними) можна мотивувати наукову тезу А. Носко: соціокультурна модель авторського редагування письменників кін. XIX – поч. XX ст. – засадничий етап у становленні літературного редагування в лоні української культури.

Література: [3], [4],[5], [6], [10], [14], [20], [24], [25], [29], [34], [43].

Тема 10-11: Стереотипи авторського редагування художніх та публіцистичних творів в епістолярній парадигмі письменників-класиків

План

1. Авторське редагування – елемент підготовчого етапу текстотворення (*задуми, психологічні мотиви*).
2. Саморедагування в процесі написання тексту.
3. Авторське редагування як етап контролю творчого процесу.
4. Саморедагування на етапі підготовки творів до перевидань.

Завдання для самостійної роботи:

1. Наведіть комплексне визначення поняття “Соціокультурна модель авторського редагування”.
2. Змоделюйте послідовність дій на підготовчому етапі текстотворення.
3. Що таке “задум”? Як це поняття спеціалізується в журналістській творчості?
4. Проілюструйте 2 прикладами, як епістолярій митців кін. XIX – поч. XX ст. відбиває процес авторського редагування на підготовчому етапі творчого процесу *підсвідомого* рівня. У чому полягає особливість цієї ланки творчого процесу. Які суб’єктивні фактори-фільтри сприяють конкретизації задуму?
5. Проілюструйте 2 прикладами, як епістолярій митців кін. XIX – поч. XX ст. відбиває процес авторського редагування на підготовчому етапі творчого процесу *свідомого* рівня. У чому полягає особливість цієї ланки творчого процесу.
6. Чи можна уроки саморедагування письменників на підготовчому етапі (зокрема, збору, осмислення матеріалу) застосувати в журналістській творчості?
7. З’ясуйте особливість авторського редагування на етапі написання твору.
8. Перерахуйте психічні стани особистості автора, що гальмують або стимулюють творчі процеси переробки тексту. Наведіть по одному прикладу.
9. Як засвідчує епістолярій митців кін. XIX – поч. XX ст., письменники надавали перевагу ескізному чи цілісному творенню тексту? У чому полягає особливість цих двох методик і яка з них імпонує вам?
10. У чому, на погляд учених, полягає раціональність авторського редагування як заключної процедури творчості, що має контролюючий характер?

11. Творча лабораторія саморедагування якого письменника найбільш відповідає вашому психічному складу?

12. Чи змогли б ви після вивчення теми цієї лекції сформулювати або підкоректувати власне кредо? Чи може якесь пам'ятне для вас висловлювання письменника стати гаслом? Яке саме?

Література: [4], [5], [6], [9],[10], [14], [23], [24], [25], [29], [34], [43].

Тема 12-13: Авторське редагування літературно-критичної публіцистики: творча лабораторія Олеся Гончара

План

1. Жанр як фактор динаміки творчих пошуків автора.
2. Авторське редагування рецензій крізь призму літературних саморефлексій.
3. Прагматика авторського редагування передмов.

Запитання для самостійної роботи:

1. У чому полягає ефективність жанрового принципу вивчення творчих процесів саморедагування публіцистики? Аргументуйте свою думку висловлюваннями М. Бахтіна та Н. Копистянської.
2. З'ясуйте актуальність такого підходу.
3. Назвіть рецензії Олеся Гончара, що піддавалися конверсійному аналізу. Укажіть на джерела такого вивчення.
4. Розглянувши лабораторію Гончара, відтворіть (можна схематично) стереотипи саморедагування рецензій. Яку роль при цьому відіграють літературні саморефлексії автора?

5. Наведіть приклади творчої еволюції тексту рецензій, зумовленої такими факторами, як увага письменника-публіциста до публіцистичного пафосу, орієнтація на аудиторію, урахування запитів нового часу, посилання на свій власний досвід та естетичні смаки.
6. Назвіть передмови Олеся Гончара, що піддавалися конверсійному аналізу. Укажіть на джерела такого вивчення.
7. Чому саме автопередмови найчастіше піддавалися жанровій дифузії? Назвіть фактори, що мотивують розширення їхніх жанрових меж.
8. Наведіть приклади динаміки тексту передмов Олеся Гончара, що пояснюються потребою: 1) уточнення і доповнення пережитих у роки Другої світової війни почуттів; 2) виправлення, що мотивуються адресацією тексту іноземному читачу; 3) модифікації, пов'язані з літературними саморефлексіями автора; 4) уваги в процесах саморедагування до розкриття публіцистичного змісту творів.
9. Які риси літературного критика засвідчило саморедагування Олесем Гончаром рецензій і передмов?
10. Чи доводилося вам писати й друкувати рецензії й передмови? Які б уроки письменника ви взяли б для себе?
11. Написати рецензію на фільм «Захар Беркут» (режисери Ахтем Сеітаблаєв та Джон Вінн) (2020). У процесах саморедагування зверніть увагу на витримку жанрових канонів твору літературної критики, зокрема в доборі заголовка та метафоричних засобів.

Література: [4], [6], [7], [12], [19], [21], [23], [27], [33], [34], [43].

Тема 14: Авторське редагування в процесі підготовки перекладів твору

План

1. Концептуальні засади перекладацької діяльності письменників кін. XIX – поч. XX ст.
2. Сутність та особливість процесу саморедагування під час підготовки перекладів.
3. Соціолінгвістичні та психологічні фактори авторського редагування перекладів.
4. Саморедагування під час авторизованого перекладу.
5. Саморедагування в процесі співпраці автора оригіналу з перекладачем.

Запитання для самостійної роботи:

1. Назвіть українських письменників, які займалися перекладацькою діяльністю. Що спонукало їх до такої творчості?
2. Означте два вектори перекладацької діяльності письменників кін. XIX – поч. XX ст., якими означена їхня культурна та просвітницька робота.
3. У чому полягає відмінність тексту перекладу від оригіналу?
4. Назвіть види перекладу, до яких зверталися письменники, та з'ясуйте їх особливість.
5. Укажіть на операції процесу саморедагування під час підготовки перекладів, що окреслюють його сутність.
6. Перерахуйте фактори, від яких залежав аналіз тексту перекладу та перебіг процесу само редагування.
7. Із зверненням до епістолярію письменників розкрийте соціолінгвістичні та психологічні фактори авторського

редагування перекладів. Думки конкретизуйте прикладами.

8. На які труднощі саморедагування під час авторизованого перекладу указували письменники у своїх листах?

9. Якою повинна бути співпраця автора оригіналу з перекладачем у процесі підготовки твору до друку. Наведіть міркування письменників стосовно цього в листах.

10. На основі «школи» саморедагування перекладу письменників кін. XIX – поч. XX ст. сформулюйте правила для сучасних перекладачів публіцистики.

Література: [4], [14], [24], [25], [28], [36], [40], [42], [44].

Тема 15: Публіцистична стаття: аргумент, факт, образ у майстерні Гончара-саморедактора

План

1. Вступні зауваження.
2. Комплексний аналіз авторського редагування проблемної статті.
3. Творче опрацювання автором інформаційно-образної структури змісту ювілейної статті.
4. Інтерпретація динаміки змісто-форми літературно-критичної статті (конвесійний аналіз).

Запитання для самостійної роботи:

1. Назвіть статті Олеся Гончара, що піддавалися конверсійному аналізу. Укажіть на джерела такого вивчення.

2. Що передбачає комплексний аналіз творчих процесів авторського редагування статті?
3. Виділіть жанрові фактори (канони), що виступають чинниками творчих процесів, пов'язаних з текстотворенням публіцистичної статті.
3. Опрацювавши зміст лекції, визначте стереотипи авторського редагування проблемної, ювілейної та літературно-критичної публіцистичних статей.
4. Проілюструйте увагу Олеса Гончара-саморедактора до публіцистичного пафосу статті.
5. Як письменник у процесі текстотворення працював над інформаційно-образною структурою змісту статті, зокрема продемонструйте майстерність автора в поєднанні образу і факту, логіки думки і суб'єктивної оцінки.
6. Як здобуті нові знання можна екстраполювати на тло власної журналістської діяльності?
7. Оберіть із сучасних культурологічних видань проблемну/літературно-критичну статтю. Подайте критичний її аналіз в аспекті авторського редагування:
  - відповідність заголовка темі; якою мірою він акцентує на її актуальності;
  - майстерність у поєднанні факту і образу
  - якість представлення фактологічного матеріалу
  - наявність образних засобів
  - майстерність у поєднанні факту і образу
  - матеріалізація суб'єктивних оцінок автора
  - якби ви були автором цього твору, то до яких змін ви вдалися б, щоб поліпшити його якість?
- *Свої міркування ілюструйте текстами статті.
8. Наново відредагуйте й подайте на перевірку власну публіцистичну статтю.

Література: [4], [5], [6], [7], [18], [19], [22], [23], [27], [32], [34], [44].

Тема №16. Нарис: жанрова правка

План

1. Вступні зауваження.
2. Прагматика авторського редагування подорожніх нарисів.
3. Портретний нарис у лабораторії Гончара-саморедактора.

Запитання для самостійної роботи:

1. У формі таблиці або тез подати систему нарисових творів Олесь Гончара, з указівкою жанрового різновиду та назви.
2. Спираючись на жанрові фактори, як чинники творчих процесів, пов'язаних з нарисовим типом відтворення дійсності, з'ясуйте специфіку авторського редагування нарису.
3. Розкрийте сутність конверсійного аналізу та його ефективність у вивченні авторського редагування. Які методи редагування найчастіше використовував Олесь Гончар?
4. На основі якого джерела вивчалася майстерність Гончара-саморедактора?
5. Науково прокоментуйте творче опрацювання автором у процесах редагування інформаційно-образної структури змісту подорожнього нарису, зокрема його зусилля, спрямовані на переплавку факту в образ, проекції парадигми оціночних аргументів і суджень.
6. Через творчу лабораторію Гончара-нарисовця простежте вияв такої риси, притаманної публіцистиці, як діалектика суб'єктивного та об'єктивного, обґрунтовуючи свою думку текстовими прикладами.
7. Розкрийте роботу автора над системою жанрово забарвлених оціночних аргументів і суджень у портретних

і подорожніх нарисах, які сприяють порушенню питань, підвладних проблемному нарису.

8. Прокоментуйте, як в актах саморедагування публіциста ненав'язливо втілюються автобіографічні структури, засновані на принципах живої пам'яті. Чи простежується своєрідність прояву автобіографічного синергену в різних видах нарису?

9. Через аналіз процесів авторського редагування нарису виявіть жанрові модифікації.

10. Поясніть, як через правку автора простежується його робота над поетичними засобами (монолітність факту і образу в політичних метафорах, прагнення уникнути голого фактографізму, жанрова прив'язка заголовків та ін.).

11. Чи вдалося вам в ході виконання завдань реконструювати “образ автора”? Яким він вам бачиться як людина і митець?

12. Оберіть із сучасних культурологічних видань нарис. Подайте критичний його аналіз в аспекті авторського редагування:

- відповідність заголовка темі; якою мірою він акцентує на її актуальності;
- майстерність у поєднанні факту і образу
- якість представлення фактологічного матеріалу
- наявність образних засобів
- майстерність у поєднанні факту і образу
- матеріалізація суб'єктивних оцінок автора
- якби ви були автором цього твору, то до яких змін ви вдалися б, щоб поліпшити його якість?

*Свої міркування ілюструйте текстами нарису.

13. Наново відредагуйте й подайте на перевірку власний нарис.

Література: [4], [5], [6], [7], [18], [19], [21], [22], [23], [27], [29], [30], [32], [33], [34], [35].

Тема 17: Заголовок у майстерні саморедактора

План

1. Актуальність вивчення теми.
2. Теоретико-методологічні засади дослідження динаміки авторської правки заголовка журналістського твору.
3. Типологія заголовків як чинник, що зумовлює процеси авторського редагування.
4. Приклади саморедагування Олесем Гончаром заголовків публіцистичних творів та їх інтерпретація.

Запитання для самостійної роботи

1. Які фактори зумовлюють актуальність дослідження авторського редагування заголовка в текстах ЗМІ?
2. Прокоментуйте аспекти вивчення заголовка журналістського твору.
3. Означте проблеми класифікації заголовка. На яких засадах базується класифікація журналістських заголовків?
4. Подайте класифікаційні характеристики назв публіцистичних творів Олеся Гончара, що підлягали авторському редагуванню. Якими чинниками зумовлена велика кількість правок?
5. Наведіть 5 прикладів інтерпретації динаміки правки різнотипних заголовків публіцистичних творів Олеся Гончара. Як при цьому виявляється творча індивідуальність автора?
6. На матеріалі сучасних українських культурологічних періодичних видань (традиційні: газета “Літературна Україна”, журнали “Київ”, “Дніпро”, “Вітчизна”, “Дзвін”, “Березіль”, “Всесвіт”, “Українська культура”;

новітні/постмодерні: “Четвер”, “Ї”, “Кур'єр Кривбасу”, “Потяг'76”, “Склянка часу”) прокоментуйте заголовкову творчість сучасних публіцистів. Завдання:

- оберіть по 2 номери традиційних та новітніх видань;
- проаналізуйте за класифікаційними характеристиками заголовки публіцистичних творів, які типи заголовків переважають і чому;
- укажіть: як вони відповідають жанру і змісту твору, чи є потреба їх редагувати, який би заголовок запропонували ви;
- яка особливість заголовків у традиційних та новітніх культурологічних виданнях.

Література:[1], [4], [5], [6], [7], [16], [19], [31], [35], [44].

Тема 18: Політична метафора в публіцистиці

План

1. Актуальність вивчення політичної метафори, методологічні засади.
2. Теорія метафори: загальне поняття метафори, політична метафора, концепція метафори, типологія/класифікація метафори.
3. Політична метафора як засіб формування мовної картини світу.
4. Комунікативний аспект функціонування метафори в політичному дискурсі.
5. Метафора в індивідуальній мовотворчості публіциста.
4. Особливість ономастичної та антропоморфної метафори в публіцистиці.

5. Асоціоніми-метафори як прояв індивідуального стилю Олесея Гончара.
6. Прагматика політичної метафори: психолінгвістичний експеримент.

Запитання для самостійної роботи

1. У формі опорного конспекту висвітліть 1-4 питання плану практичного заняття.
2. Ознайомтеся із списком рекомендованої літератури. Укажіть на проблематику вивчення метафори в текстах ЗМІ. Означте об'єкт та предмет сучасних досліджень
3. Поясніть, у чому полягає актуальність вивчення теорії метафори у фаховій підготовці журналіста. У якому співвідношенні знаходяться теорія метафори (класифікація, функції) і практика авторського редагування публіцистичного тексту?
4. На матеріалі статті В. Галич «Метафора в публіцистиці Віталія Бендера» (Див.: Сучасні проблеми гуманітаристики: світоглядні пошуки, комунікативні та педагогічні стратегії: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України. Рівне, 2018. С. 27–34):
  - розкрийте особливість ономастичної метафори в публіцистиці; чи можна її назвати політичною?
  - укажіть, які типи ономастичної метафори присутні в творчості Віталія Бендера?
  - шляхом експерименту перевірте соціально-комунікативну вартість ономастичних метафор.
5. Що ви знаєте про метафору-асоціонім? З'ясуйте її специфіку. Коли публіцист звертається до такого типу метафори?

6. Підібрати приклади політичної метафори з наукової літератури:

- Космеда Т. А. Метафора сучасної публіцистики: актуалізація антропонімів (на матеріалі української та російської мов). Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка. Серія «Філологічні науки». Мовознавство. № 3, 2015. С.116-122.
- Лященко О. А. Когнітивна антропоморфна метафора в політичному дискурсі «якісної» преси. URL: <https://www.google.com.ua/search?source=hp&ei=2PwkYM2DOuSsrgTcq6L4Cg&iflsig=AINFCbYAAAAAYCUK6D7ISWoUb67mD7QVNNoenBtkJTjr>
- Одинецька Л. В. Роль метафори в засобах масової інформації. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/13506/1/Odynetska%20L.PDF>

7. Знайдіть у текстах есе, авторської колонки сучасних письменників (Ю. Іздрик, Ю. Андрухович, О. Забужко) три приклади вживання політичних метафор (три), проаналізуйте їх за поданою нижче схемою.

*Схема аналізу метафори:

1. Визначити місце метафори в композиційній структурі твору, з'ясувати її текстотворчу роль;
2. Розкрити дискурс метафори, указавши на роль таких факторів, як час відтворених подій, суспільно-політичні та літературно-естетичні чинники, світогляд автора, його громадянська позиція, жанр твору;
3. Указати на різновид метафори:
  - а) *за особливостями творення та сферою функціонування:* індивідуальна/динамічна, колективна/статична;
  - б) *за прагматичними функціями:* комунікативна, контактовстановлююча;

- в) за функціями в тексті: акцентуаційна, сюжетотворча, аргументаційна та ін;
- г) за категоріальною ознакою (за приналежністю до частини мови): іменникова, дієслівна прикметникова...;
- г) за лексичним полем транспонування: людські імена, мистецтво, війна, побут, техніка, транспорт, релігія, спорт, рослинний світ, тваринний світ, будівництво, освіта...;
4. Розкрити значення метафори, змодельовавши семантичні трансформації;
6. Указати на авторську майстерність у метафоричній творчості.

Література: [4], [5], [6], [7], [8], [17], [18], [19], [21], [27], [28], [32], [37], [38], [39], [41].

Тема 19: Метафора крізь призму авторського редагування

План

1. Метафорична творчість Олеся Гончара-публіциста у полі журналістикознавства
2. Метафора в майстерні Гончара-саморедактора.
3. Метафоричний заголовок під пером саморедактора.
4. Особливість редагування автором культурологічної метафори.
5. Редагування суспільно-політичної метафори як пошук лаконічного сюжетомовлення.
6. Інтерпретація правки метафори в текстах інтерв'ю.
7. Редагування метафори як прояв зміни світоглядних позицій автора.

Запитання для самостійної роботи:

1. Як рівень вивченості метафоричної творчості Олеся Гончара-публіциста демонструє стан дослідженості метафори в полі журналістикознавства.
2. Розкрийте методика правки метафоричного заголовка публіцистичного твору.
3. Наведіть приклади редагування Олесем Гончаром культурологічної метафори, які доводять її особливість.
4. Подайте інтерпретацію авторського редагування суспільно-політичної метафори в публіцистичному творі.
5. Доведіть, що редагування письменником-публіцистом метафори в інтерв'ю зміцнює діалогічну структуру твору та опринаймає його жанрові риси.
6. Як зміна світоглядних позицій автора проявилася в редагуванні метафори?
7. Законспекуйте джерело: Галич В. М. Концепт “небо” в мемуаристиці Олеся Гончара: соціально-комунікативна рецепція. Наукові записки Інституту журналістики : науковий збірник / за ред. В. В. Різуна; КНУ імені Тараса Шевченка. К., 2013. Т 52. С. 186–191. Розкрийте шляхи концептуалізації метафори “небо” в публіцистиці Олеся Гончара.
8. Виконайте критичний аналіз власних публіцистичних творів. Уведіть до тексту різні види метафор.

Література: [4], [5], [6], [7], [8], [17], [18], [19], [21], [27], [28], [32], [37], [38], [39], [41].

Рекомендована література

Основна література

1. Блисковский З. Д. Муки заголовка. М. : Книга, 1981. 111 с.
2. Василик Л. Є. Номінативний та метафоричний концепти в публіцистичному тексті. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2007. № 766. С. 249–252.
3. Галич В. М. Антропонімія Олесь Гончара: природа, еволюція, стилістика: монографія. Луганськ : Знання, 2002. С. 41–65.
4. Галич В. М. Олесь Гончар – журналіст, публіцист, редактор: еволюція творчої майстерності. монографія. К.: Наукова думка, 2004. С. 684–692.
5. Галич В. М. Поетика публіцистичного тексту (на матеріалі творчості Олесь Гончара): навчальний посібник. К.: Шлях, 2006. 200 с.
6. Галич В. М., Куцевська О. С. Дискурс авторського редагування публіцистичного тексту: творча лабораторія Олесь Гончара : монографія. Луганськ: Вид-во ДЗ “ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2013. 297 с.
7. Гончар О. Т. Твори у 12 т. / Національна академія наук України. Інститут літератури ім. Т. Г. Шевченка. К. : Наукова думка, 2012. Т. 9: Публіцистика / Упорядкування та післямова В. М. Галич. Коментарі В. М. Галич, О. А. Галич. 288 с.
8. Дацишин Х. Метафора в сучасному українському політичному дискурсі : За матеріалами преси 1995–2002 років : довідник. Львів : ПАІС, 2004. 260 с.
9. Дроздова А. В. Авторське редагування художнього тексту в параметрах соціального простору і соціального

- часу: творча лабораторія Олеся Гончара : дис. ... канд. наук з соц. комунікацій : 27. 00. 05. Запоріжжя, 2012. 585 с.
10. Іванченко Р. Г. Літературне редагування. К.: Вища школа, 1983. 247 с.; Іванченко Р. Г. Рукопис у редактора. Харків : Редакційно-видавничий відділ Книжкової палати УРСР, 1967. 215 с. 64 с.
11. Ільченко В. І. Соціально-експресивні конотації імен у ЗМІ. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2002. Т. 9. С.145–150.
12. Капелюшний А. О. Стилїстика і редагування журналістських текстів: практичні заняття : навч. посібник. Львів: ПАІС, 2003. 544 с.
13. Конторчук Г. К. Рубрика, заголовок, підзаголовок, лід як організуючі компоненти кореспонденції. *Журналістика. Преса, телебачення, радіо*. Вип.13. К.: ВО “Вища школа”, 1982. С. 123–141.
14. Носко А. М. соціокультурна модель авторського редагування письменників кінця ХІХ – початку ХХст.: епістолярна парадигма : дис. ... канд. наук з соц. комунікацій : 27. 00. 05. Запоріжжя, 2012. 327 с.
15. Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи: навч. посібник. Л.: Афіша, 2001. 416 с.
16. Хомінський С. Й. Мотиваційний заголовок на прикладі газети “Україна молода”. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2002. №7. С.127–130.
17. Чадюк О. М. Метафора у сфері сучасної української політичної комунікації : автореф. дис. ... канд. філол. наук: спец. 10.02.01. К., 2005. 20 с.
18. Шкляр В. І. Поетика журналістського тексту. (Змістові елементи). *Стиль і текст*. 2000. Вип.1. С. 50–53.

Додаткова література

19. Гончар О. Т. Чим живемо: На шляхах до українського Відродження. К. : Радянський письменник, 1992. 382 с.
20. Журавлі повертаються ... : З епістолярної спадщини Богдана Лепкого / упоряд., авт. передм., прим. і коментарів В. Качкан. Львів, 2001. 920 с.
21. Зелінська Н. В. Поетика приголошеного слова (Українська наукова література XIX – початку XX століття): монографія. Львів: Світ, 2003. 352 с.
22. Ермоленко С. Нові комунікативні технології і мовна культура. *Вісник Львівського університету*. Серія журналістика. Львів, 2003. Вип.23. С. 11–16.
23. Коваленко А. І. Журналістська самоцензура в Україні: визначення, причини. *Українське журналістикознавство*. 2003. Вип. 4. С. 24–26.
24. Коцюбинський М. М. : твори в 4-х т. / упоряд. і прим. М. Грицюти. К.: Дніпро, 1985. Т. 4. 335 с.
25. Леся Українка. Зібрання творів: у 12 т. / упоряд. і прим. В. В. Яременка. К.: Наукова думка, 1978. Т. 10. 543 с.; Т. 11. 480 с.; Т. 12. 696 с.
26. Мірошниченко Л.П. Над рукописами Лесі Українки: нариси з психології творчості та текстології. К., 2001. 264 с
27. Парцей М. П. Авторський фактор у публіцистиці. Львів : Світ, 1990. 200 с.
28. Рікер П. Конфлікт інтерпретацій / Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової літературно-критичної думки XX століття / за ред. М. Зубрицької. Львів : Літопис, 1996. С. 229–242.
29. Роменець В. А. Психологія творчості. К. : Либідь, 2001. 287 с.
30. Святовець В. Ф. Талант починається з деталі : тексти лекцій для студентів. К. : Інститут журналістики, 2003.

31. Шестакова Елеонора. Про абсурдизацію як одну з тенденцій розвитку газетних заголовків у сучасній пресі. Українська періодика: історія і сучасність: доп. та повідомл. восьмої Всеукр. наук.-теорет. конф., Львів 24–26 жовт. 2003 р. / за ред. М. М. Романюка. Львів, 2003. С. 621–628.
32. Чорна О. О. Політична метафора в сучасній публіцистиці (на матеріалі української та чеської періодики) *Компаративні дослідження слов'янських мов і літератур*. 2012. Випуск 17. С. 137–142.
33. Яцимирська М. Г. Культура фахової мови журналіста. Львів : ПАІС, 2004. 332 с.

Інтернет-ресурси

34. Беляева А. В. Редактирование как способ управления интеллектуальной деятельностью. *Вестник Ставропольского государственного университета*. 2003. № 35. URL: <http://vestnik.stavsru.ru/Jornal/35-2003html> (дата звернення 23.02.2021).
35. Бубало Т. Один у полі воїн і плугатар: якісна преса на локальному рівні. URL:<http://www.day.kiev.ua/212540> (дата звернення 23.02.2021).
36. Гула Є. А. Редагування як один із чинників якісного перекладу: матеріали Всеукраїнського щорічного науково-практичного семінару з питань практики перекладу та підвищення конкурентоспроможності перекладацьких послуг. 04 червня 2005 р. URL: <http://www.uta.org.ua/data/loads/Gula.pdf> (дата звернення 23.02.2021).
37. Дацишин Х. Політична метафора в індивідуальній мовотворчості журналіста Вісник львів. ун-ту. Серія журналістики, 2004. Вип. 25. С. 427–433 URL:

- http://prima.franko.lviv.ua/faculty/jur/publications/visnyk25/Visnyk25_P3_11_Datsyshyn.pdf (дата звернення 23.02.2021).
38. Дрібнюк О. Т. Функції метафори в публіцистичному стилі. URL: <http://uk.x-pdf.ru/6kulturologiya/228900-1-udk-8111113736122-dribnyuk-chernivci-ukraina-funkcii-metafori-publicistichnomu-stili-dana-stattya-prisvyachena.php>
39. Лященко О. А. Когнітивна антропоморфна метафора в політичному дискурсі «якісної» преси. Вісник Черкаського університету. Серія : Філологічні науки. 2014. Вип. 27. С. 86-90. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VchuF_2014_27_16 (дата звернення 23.02.2021).
40. Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу. URL: <http://www.vsesvit-journal.com/old/content/view/235/41/> (дата звернення 23.02.2021).
41. Одинецька Л. В. Роль метафори в засобах масової інформації. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/13506/1/Odynetska%20L..PDF> (дата звернення 23.02.2021).
42. Основи теорії редагування перекладів : конспект. URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/6049> (дата звернення 23.02.2021).
43. Симонов П. В. Структура творческого акта. URL: <http://www.scorcher.ru/neuro/science/ritorica/mem95.htm>. (дата звернення 23.02.2021).
44. Паливода Ю. В. Робота з автором як складова основних фахових компетенцій редактора. URL: <http://journlib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=229> (дата звернення 23.02.2021).